WYDANIE WIECZORNE.

„GŁOS NARODU" Wychodzi dwa razy dziennie. Cena 4 halerze. Wychodzi dwa razy dziennie. „GŁOS NARODU"

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12-ej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor 2 hal. 70, kwartalnie kor 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 10 w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JOZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer połudn. 10 ha wieczorny 4 hal Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty franco do Administracji „Głosu Narodu". Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyj przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchji i w państwie niemieckiem — Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisy Redakcya nie zwraca. Adres Red.: Ul. św Krzyża l. 7. Adres tel. „Głosu Narodu" Kraków, Tel. Nr. 190.

Nr. 449. Kraków, piątek 4 października 1907 r. ROK XV

Kronika.

KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, 3 października.

— Wiadomości osobiste. Prokurator państwa, radca sądu kraj. wyższego p. Roman Doliński powrócił z urlopu i objął swe urzędowanie.

— Sprawy miejskie. Sekcja V Rady miasta odbyła wczoraj posiedzenie pod przewodnictwem r. m. J. Jawornickiego. Sesja załatwiła sprawę przyjęcia szeregu osób do gminy.

— Akademickie biuro informacyjne. Celem przyjścia z pomocą i poradą wszystkim akademikom, którzy po raz pierwszy zapisują się na jeden z wyższych zakładów naukowych, lab nie znają stosunków w Krakowie — „Związek akademicki" urządził w lokalu swego Towarzystwa biuro informacyjne, gdzie bezinteresownie i z całą gotowością udziela wszelkich potrzebnych informacyi. Lokal „Związku akademickiego" znajduje się do 8 października przy ul. Zwierzynieckiej l. 22 I p., zaś po tym dniu przy ul. Sławkowskiej l. 11 II p. Biuro informacyjne otwarte codzień od 11 do 12 przed południem i od 6 do 8 wieczór.

— Plenarne posiedzenie Izby handlowej w Krakowie odbędzie się dnia 8 października br. (wtorek) o godzinie 4 popołudniu w sali obrad Izby. Program jest następujący: Sprawozdanie prezydyum z czynności biura Izby za czas od ostatniego posiedzenia. Propozycye na asesora handlowego dla Sądu krajowego w Krakowie i dla Sądu obwodowego w Jaśle .Sprawozdanie z ostatniej sesyi państwowej rady przemysłowej (Spraw. p. poseł Zieleniewski). Projekt ustawy dotyczącej ograniczenia pracy nocnej kobiet. (Spraw. p. inż. Uderski). Projekt rozporządzenia w sprawie hanlu esencyami i olejkami eterycznymi (Spraw. p. dr. Szarski). Projekt rozporządzenia w sprawie koncesyonowania handlu piwem flaszkowem (Spraw. p. dr. Szarski). Sprawa kanału Dunaj-Odra. Sprawozdanie w sprawie budowy portu w Nadbrzeziu (Spraw. p. inż. Uderski). Sprawozdanie komisyi kolejowej o sprawach administracyjnych i taryfowych. Sprawozdanie komisyi połączonych sekcyi o bieżących sprawach przemysłowych. Wnioski i interpelacye.

— Z teatru miejskiego. Sztuka Shaw'a: „Przemysł pani Warren" rozgrywa się w 4 aktach, w których przeważa element komedyowy. „Przemysł pani Warren" — jak wiadomo, jest sztuką poruszającą konsekwencye psychiczne jednej z najważniejszych spraw socyalnych i moralnych. Akt II jest widownią, na który autor sprawę tę wytacza w wielkim dyalogu między matką Warren a córką.

Niezwykłe powodzenie „Szkoły" p. Zygmunta Kaweckiego spowodowało, że plan przyszłoty godniowy repertuaru zawiera trzykrotne powtórzenie zajmującej komedyi: w niedzielę dn. 6 bm., we wtorek 8 bm. i w piątek 11 bm. — „Cenzor moralności" p. Nikorowicza, grany będzie w piątek bieżący, jako przedstawienie popularne.

— Krakowskie Towarzystwo chowu drobiu gołębi i królików zawiadamia, iż pierwsze Walne zgromadzenie odbędzie się dnia 13 października, w niedzielę o godz. 3 w sali wykładowej prof. Nowaka, przy ul. św. Jana 20 I p. z porządkiem dziennym 1) wybór 15 członków Wydziału i 3 członków komisyi kontrolującej, 2) wnioski i interpelacye. Wstęp mają tylko członkowie. Zapisywać się można u p. K. Drozdowskiego przy ul. Basztowej 7 od godz. 9 do 2, a w dniu Walnego zgromadzenia przed zebraniem. Wpisowe wynosi 1 k., wkładka za r. b. 1 k. 50 h. Włościanie i wiejscy nauczyciele ludowi płacą oprócz wpisowego wkładkę za r. b. 75 halerzy.

— Demokraci krakowscy obradowali wczoraj nad reformą wyborczą sejmową. Referował o obecnej sytuacji w Sejmie red. Konopiński. Pos. Petelenz omawiał projekty reformy wyborczej, zgłoszone w Sejmie i oświadczył, że gdy niemożliwem jest na razie uzyskanie czystego czteroprzymiotnikowego systemu wyborczego, lewica sejmowa zmuszona jest zadowolić się osiągnięciem mniej szerokiej reformy, lecz musi dążyć do tego, ażeby uchwalić się mająca reforma była jaknajbardziej zbliżona do zasadniczego postulatu demokratycznego — czteroprzymiotnikowego prawa głosowania. Najbardziej zbliża się zaś do tego wniosek żądający kurji powszechnej o 106 mandatach z powszechnem, równem, bezpośredniem i tajnem prawem głosowania, i drugiej grupy dodatkowej również ze 106 mandatami, z których połowę wybierałyby miasta a połowę gminy wiejskie na podstawie możliwie najniższego cenzusu podatkowego.

Po dyskusji uchwalono następujące rezolucje:

„Zgromadzenie Towarzystwa Demokratycznego przyjmuje z uznaniem do wiadomości wystąpienie posłów krakowskich z sejmowego „Koła posłów krakowskich", upatrując w tem konsekwencję, wysnutą przez tych posłów ze stanowiska, jakie podczas ostatnich wyborów do Rady państwa w Krakowie zajęli".

„Zgromadzenie tem większą do postąpienia tych posłów przywiązuje polityczną wagę, że decyzję swoją powzięli pod wrażeniem reakcyjnego projektu wyborczego posła Bobrzyńskiego i że wzmacniając w tak ważnej chwili lewicę sejmową, przyczynić się będą mogli do odrzucenia przez Sejm projektów wyborczych niezgodnych z programem demokratycznym.

Towarzystwo demokratyczne wyraża nadzieję, że lewica sejmowa nie przyjmie w sprawie reformy wyborczej kompromisu bez wprowadzenia do sejmowej ordynacji wyborczej powszechnego, równego, bezpośredniego i tajnego głosowania; że pod żadnym warunkiem nie dopuści do uchwalenia pośrednich i jawnych wyborów, a zwłaszcza do petryfikacji ordynacji wyborczej zapomocą „veta" kurjalnego.

— Z Uniwersytetu Jagiellońskiego. „Wiener Ztg" ogłasza: Cesarz zamianował prywatnego docenta dra Jerzego Michalskiego nadzwyczajnym profesorem dla skarbowości i austrjackiego prawa skarbowego na uniwersytecie w Krakowie.

— Nałogowa złodziejka. Inspektor policyi p. Bronisław Karcz aresztował wczoraj 42 lat liczącą Marję Bętkowską z Sieprawia, złodziejkę nałogową, która w ostatnich czasach dopuściła się całego szeregu kradzieży. Między innemi w Chrzanowie okradła wdowę Sędzielowską na kilkaset koron, u p. Aleksandra Baczyńskiego ukradła zegarek złoty wartości 300 koron, u p. Breiterowej skradła kosztowności i różne rzeczy wartości przeszło 600 koron, wreszcie w Libartowie u pp. Mardyłów popełniła kradzież na 100 koron. Przybywszy do Krakowa, starała się w kasie oszczędności zastawić złoty zegarek, pochodzący z kradzieży u S. Breiterowej, przyczem została zaaresztowaną.

— Aresztowanie antymilitarysty w Niemczech. Przed kilku dniami aresztowano w Berlinie jednego z nielicznych antymilitarystów niemieckich, dziennikarza Rudolfa Grossmanna, pisującego pod pseudonimem Ramus. Grossmann pisał również do pism angielskich pod pseudonimem: More Light (więcej światła). Przybył on z Amsterdamu i zamierzał propagować w Niemczech zasady antymilitaryzmu i ogólnego strejku. Od niejakiego czasu śledziła go pilnie policya. Aresztowano też redaktora anarchistycznego organu „Wolny robotnik" Ostreich'a pod zarzutem obrazy majestatu w artykule p. t. „Anarchia i antymilitaryzm", a wydawcę tego pisma Lehmanna, poddanego austryackiego, odstawiono do granicy austrjackiej.

Z sali sądowej.

Złodziej sklepowy.

Ośmnastoletni Dawid Taffet recte Krieger pomocnik handlowy firmy Kosches et Birnbaum, od początku bieżącego roku wynosił ze sklepu chustki i różne stroje. Kradzione przedmioty sprzedawał Natanowi Hausmannowi, handlarzowi starzyzny. Hausmann nabywając skradzione przedmioty od Taffeta płacił mu tylko trzecią część wartości, przyczem miał go zachęcać, aby jak najwięcej skradzionych rzeczy mu przynosił. Taffet kradzione przedmioty wynosił wieczorem pod okryciem do szynku Salza, gdzie Hausmann czekał na niego. Tam Hausmann odbierał od Taffeta kradzione przedmioty, za które płacił mu dopiero nazajutrz. Tym sposobem w ciągu 7 miesięcy Taffet wyniósł ze sklepu 70 chustek zimowych, 125 letnich, 2 obrusy i 7 i pół metra materji. Firma oblicza swą szkodę na przeszło 2,000 koron.

Taffet i Hausmann stawali dziś przed trybunałem sędziów przysięgłych pod przewodnictwem wiceprezydenta dra Pogorzelskiego, oskarżeni: pierwszy o zbrodnię kradzieży, drugi o współwinę tejże zbrodni przez świadome nabywanie rzeczy kradzionych i namawianie do kradzieży.

Taffet do kradzieży się nie przyznał, twierdząc że jego złym duchem był Hausmann, który go namawiał, aby mu jak najwięcej przynosił kradzionego towaru. Hausman natomiast twierdzi, że Taffeta napominał: „Bój sze Boga! przestań! ale chustki w dalszym ciągu kupował, „bo mu Taffet nie dał spokoju". Skradziony towar Hausmann sprzedawał Wolfowi Schönowi w Wiśniczu.

Taffet twierdzi, że począł kraść z głodu, ujawniono jednak, że prowadził życie hulasz-

cze a nawet kilka chustek podarował swoim „przyjaciółkom“ w domu rozpusty, od których je odebrano.

Oskarżenie przeciw obu wnosił zastępca prokuratora radca sądu krajowego Obtułowicz Prowadzili obronę dr. Przeworski i dr. Schmid.

Sędziowie przysięgli zatwierdzili pytanie główne w kierunku zbrodni kradzieży poniżej 600 koron co do Taffeta. Co do Hausmanna zaś przysięgli zaprzeczyli pytanie w kierunku namowy do kradzieży a zatwierdzili pytanie o współwinę w kradzieży przez nabywanie przed miotów ze świadomością, że te z kradzieży pochodzą.

Trybunał na mocy werdyktu wymierzył Taffetowi 10 miesięcy ciężkiego więzienia obstrzonego postem co tydzien, zaś Hausnerowi 4 miesiące więzienia zwykłego z postem co tydzień.

Z Sejmu.

Lwów. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu odczytał marszałek telegram namiestnika hr. Potockiego z podziękowaniem za kondolencję sejmu z powodu zgonu śp. Adamowej Potockiej.

Sejm przystąpił do dalszych obrad nad **ustawą łowiecką.** Pos. Hupka złożył mandat sprawozdawcy. W jego miejsce komisya administracyjna wybrała sprawozdawcę pos. Laskowskiego. Par. 5 i 6 przyjęto bez dyskusyi, ponieważ pos. Skołyszewski i Stapiński, którzy zapisali się do głosu do tych paragrafów, nie byli w sejmie obecni.

Przy par. 7 zgłosili poprawki pos. Oleśnicki, Korol i Cieński. Paragraf ten odnosi się do polowania „zbiorowego“ tj. na gruntach w obrębie gminy i na obszarze dworskim, ale nie stanowiacych obszaru samoistnego polowania.

Pos. Oleśnicki domagał się, aby właściciele tych gruntów mogli sami wykonywać prawo polowania bez wydzierżawiania lub ustanawia nia myśliwego.

Pos. Mycielski i Buynowski sprzeciwili się temu.

Pos. Korol żądał, aby dla właściciela obszaru dworskiego nie robiono wyjątku i nie dawano mu osobno głosu przy wydzierżawianiu polowania.

Poprawki te odrzucono.

Par. 7 przyjęto w brzmieniu komisji. Przy par. 8 pos. Adam Jędrzejowicz ze względu na uchwałę Izby o związkach łowieckich proponuje inne brzmienie pierwszego ustępu tego paragrafu. Ustęp ten ma brzmieć: „okręgi samoistnego polowania, jakoteż okręgi polowania zbiorowego ustanawia polityczna władza powiatowa, po wysłuchaniu wydziału powiatowego na podstawie przedłożonych jej dowodów, że istnieją warunki samoistnego względnie zbiorowego polowania. Żądający ustanowienia okręgów polowania na podstawie umowy winni są nadto przedłożyć pisemny układ zawarty między nimi o utworzenie z ich sąsiadujących gruntów samoistnego okręgu polowania.

Nadto zaproponowali poprawki pos. Zardecki i Skołyszewski, pierwszy w sprawie dłuższego trwania okresu dzierżawy po nad lat 6, drugi w sprawie obowiązku, aby władza w ter minie przepisanym przed licytacyą ustanawiała okręgi polowania.

Przyjęto poprawkę pos. Jędrzejowicza, inne odrzucono.

Przy par. 14 pos. Hupka proponuje dodanie ustępu 2, który postanawia, że w razie tworzenia związków łowieckich polowania wykonywać mogą nie sami posiadacze gruntów, tylko muszą polowanie wydzierżawić, albo ustanowić odpowiednią liczbę myśliwych.

Pos. Oleśnicki podnosi, że taka poprawka sprzeczną jest z postanowieniami, że związki łowieckie mają samoistne prawo polowania. Poprawka uchyla całą uchwałę Izby o związkach.

Członek Wydziału kraj. dr. Pilat zaznacza, że tak samo jak u gmin, które mają samo istne prawo polowania, nie zezwala ustawa na to, aby nieograniczona liczba osób mogła polować, lecz wymaga wydzierżawienia lub ustanowienia myśliwego, tak samo i dla związków łowieckich należy wprowadzić analogiczne postanowienia. Nie wyklucza to, aby poszczególni włościanie mogli polować jako goście polowania. Bez poprawki pos. Hupki ustawa nie mogłaby uzyskać sankcyi.

Pos. Stapiński oświadcza, że był ciekawy, w jaki sposób przeciwnicy spółek łowieckich, spółkom tym mimo uchwały Izby odejmą wszel kie znaczenie. Ciekawość jego została obecnie zaspokojoną. Takie przekreślenie owej uchwały proponuje właśnie poprawka pos. Hupki.

Pos. Korol wyraża zdanie, że poprawka pos. Hupki zmierza wprost do tego, aby ustawa nie uzyskała sankcyi. Poprawka ta stoi w rażącej sprzeczności nietylko z uchwałą Izby co do związków łowieckich, ale i z par. 3, który mówi, co to jest samoistne prawo polowania.

Pos. Skołyszewski sprzeciwia się poprawce. — Pos. Bojko apeluje do większości, aby w tak drobnej sprawie nie zachowywała się z takim uporem.

Sprawozdawca p. Laskowski podnosi, że komisya administracyjna widzi analogię związków łowieckich z gminą, a nie z właścicielem samoistnego polowania i tak samo jak gminie, tak i związkom chce zezwolić tylko na wydzierżawienie lub ustanowienie myśliwych.

W głosowaniu przyjęto par. 14 z poprawką p. Hupki.

Przy par. 18 postawił pos. Żardecki poprawkę, aby licytacya zbiorowego prawa polowania odbywała się w gminie, a nie w starostwie. Popierają tę poprawkę ks. Jaworski, ks. Wilczkiewicz, Szajer, Huryk, Stapiński i Bojko, a sprzeciwił się jej pos. Adam Jędrzejowicz.

Pos. Stadnicki prosi marszałka, aby odroczył głosowanie do wieczora, a komisya administracyjna będzie tymczasem mogła rozpatrzyć życzenia mniejszości, która atakowała ten paragraf z powodów rzeczowych i będzie mogła życzenia te zadowolnić. (Oklaski z ław opozycyi.)

Marszałek o g. 2 popoł. odroczył posiedzenie do g. 7 wieczór.

Mianowanie.

Lwów. Sąd kraj. wyższy w Krakowie zamianował auskultantem praktykanta sąd. Franciszka Bahra.

Narady posłów ruskich.

Lwów. (T. pryw.) Klub ruskich posłów do Rady państwa odbył wczoraj naradę co do taktyki w przyszłej sesyi parlamentu. Uchwały, jakie powzięto, uznano za poufne. Posłowie rusey telegrafowali dziś do kancelaryi parlamentu z zapytaniem, czy rząd oznaczył już termin zwołania Rady państwa i prosili o odwrotną telegraficzną odpowiedź.

Podobne zapytanie wystosował do prezydyum parlamentu wiceprezydent Izby posłów Starzyński.

Zjazd socjalistyczny w Wiedniu.

Wiedeń. Na wczorajszem posiedzeniu zjazdu niemieckiej partji socjalno-demokratycznej pos. Adler wygłosił referat o najbliższych zadaniach socjalnych demokratów w parlamencie. Jako najbliższe zadania podniósł ubezpieczenie na starość i reformę ustaw sanitarnych. W sprawie militaryzmu oświadczył, że socjaliści z całą stanowczością domagać się będą nie tylko dwuletniej służby wojskowej, ale także bronić będą interesów żołnierzy. W dyskusji oświadczył następnie pos. Adler, że frakcja popierać będzie polityczne i socjalno-polityczne postulaty kobiet.

Dłuższa dyskusja wywiązała się nad rezolucją p. Winiarskiego w sprawie pomieszkań. Rezolucja domagała się między innemi państwowej ustawy o pomieszkaniach. Głosowanie nad rezolucją odroczono do dzisiaj.

Rokowania ugodowe.

Budapeszt. Dziś przedpoł. odbyli austr. ministrowie w swym hotelu o 2 godz. konferencję, poczem o godz. 11 udali się do węgierskiego prezydjum ministrów na dalszy ciąg rokowań ugodowych.

Budapeszt. Na przedpoł. konferencyi austr. i węg. ministrów przyszły pod dyskusję kwestye prawno-państwowe, nad któremi obrady wczoraj przerwano. O g. pół do 2 popoł. odbyło się u ministra Daranyi'ego śniadanie. Popoł. odbędzie się konferencya obu prezydentów ministrów.

Bierna rezystencja kolejowa.

Praga. Sytuacya na poszczególnych kolejach jest następująca: Na liniach austr.-węg. Tow. kolei państwowej liczna rezystencya ujawnia się w nieznacznych spóźnieniach pociągów. Personalowi podano do wiadomości, że dziś odbędzie się posiedzenie Rady nadzorczej, która zajmie się żądaniami personalu. Spodziewają się, że powzięte uchwały, zaspokoją personal. Na półn. zach. kolei położenie się pogorszyło, ponieważ uchwały Rady nadzorczej nie zadowolniły personalu. Pociągi towarowe spóźniają się przeciętnie o 3 godziny, osobowe o 1 godzinę.

Żydzi w uniwersytetach rosyjskich

Petersburg. (Pet. aj. tel.) Minister oświaty na prośbę szkół wyższych zezwolił żydom w liczbie przewyższającej normalną uczęszczać do szkół wyższych pod warunkiem, że nie będzie przekroczoną ogólna liczba słuchaczy i że nie będą narażone na szwank interesa chrześcijańskich studentów.

Zaburzenia antichrześcijańskie w Chinach.

Pekin. (Niemieckie tow. kablowe). Cesarz wydał dekret zarządzający obronę misji i chrześcijan oraz pouczenie dla ludności, że chrześcijanie na równi z niechrześcijanami mają ustawowo poręczone prawa i mają być na równi z nimi traktowani.

Chińska konstytucja.

Szanghaj. Ukaz cesarski zaleca ministerjum spraw wewnętrznych aby przystąpiło niezwłocznie do organizowania samorządu w prowincjach.

Rozporządzenie to uważane jest tu za jeden z pierwszych stopni, prowadzących do ustroju konstytucyjnego.

Równocześnie ogłoszono ukaz, aby na wyższe urzędy w prowincjach mianowano wyłącznie ludzi dokładnie obeznanych z zasadami ustroju konstytucyjnego.

Ośm wyroków śmierci.

Petersburg. Sąd wojenny skazał 8 robotników przędzalni narwskiej, oskarżonych o zabójstwo dyrektora tejże przędzalni, Peltzera, na śmierć przez powieszenie.

Zatarg persko-turecki.

Teheran. (Niem. tow. kablowe.) W odpowiedzi na telegram, donoszący, że wojska tureckie otrzymały polecenie posuwania się dalej zaproponował parlament wysłanie wojska nad granicę i uchwalił na ten cel kredyt w kwocie 1 miliona fran.

Wydawca i redaktor odpow. Dr. Antoni Beaupre
W drukarni „Głosu Narodu“ w Krakowie
pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego